

Kritik mot Hässleholms kommun för att en person förbjudits besöka en av kommunen driven butik

---

Anmälan

I en anmälan till JO uppgav AA att han hade avvisats från och därefter nekats tillträde till den av Hässleholms kommun drivna butiken Ekorren. AA ifrågasatte huruvida han på detta sätt kunde utestängas från en kommunal lokal. Han ifrågasatte även beslutsprocessen inför beslutet samt påpekade att han inte blivit delgiven något beslut och inte fått del av någon besvärshänvisning.

Utredning

Muntliga upplysningar inhämtades från Hässleholms kommun.

Kommunstyrelsen i Hässleholms kommun anmodades därefter att göra en utredning och yttra sig angående vad som framförts i AA:s anmälan.

I ett den 28 januari 2009 beslutat yttrande anförde kommunstyrelsen bl.a. följande.

Bakgrund

På återvinningsverkstaden Ekorren i Hässleholm samlas kasserade bruksföremål in och säljs till allmänheten. För verksamheten ansvarar förvaltningen för arbetsmarknad och kompetensutveckling som är underställd kommunstyrelsen.

Utredning

Vid utredning i ärendet har framkommit i huvudsak följande. Personal som arbetar på Ekorren har vid flera tillfällen observerat att AA ”stoppat på sig” böcker. Han har inte haft för avsikt att betala för dessa böcker, utan först sedan personal frågat om han inte tänker betala för de böcker han haft i fickorna fallit till föga. Vid ett tillfälle avsåg AA att köpa en väska. Väskan såldes tom, men AA hade lagt saker i väskan, vilket han inte talade om när han skulle betala. Kassörskan öppnade väskan och fann då sakerna. – Personalen upplever AA som störande och påfrestande genom att han vid flera tillfällen uppträtt på ett otrevligt, ibland aggressivt sätt. Vid ett tillfälle har han sålunda, då han fann begärt pris för ett par böcker för högt, kastat böckerna mot en i personalen. Vederbörande blev mycket uppskärnad av det inträffade. En annan gång har han, efter ett telefonsamtal med ansvarig chef BB, i vredesmod kastat telefonen han fick låna mot CC. – AA sprider med sitt uppträdande oro bland personalen. Mot bakgrund av detta och det som har inträffat har BB talat om för AA att denne inte längre får vistas i lokalen.

Den som genom äganderätt eller med annan rätt, exempelvis nyttjanderätt, förfogar över en plats eller en lokal kan normalt bestämma vem som skall få vistas i lokalen eller på platsen. Detta gäller även om platsen är tillgänglig för allmänheten. En butiks innehavare har i princip rätt att välja vilka kunder som får vistas i butiken. Frågan om rätten till tillträde är alltså främst en sak mellan ägaren och besökaren.

Rätten att förfoga över en plats eller en lokal begränsas genom straffbestämmelsen i 16 kap. 9 § brottsbalken om olaga diskriminering. Den innebär att en näringsidkare i sin verksamhet inte får diskriminera någon genom att inte gå honom eller henne till handa på samma villkor som näringsidkaren tillämpar i förhållande till andra. Straffansvaret inträder om näringsidkaren diskriminerar någon person på grund av hans eller hennes ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung, trosbekännelse eller homosexuella läggning.

AA nekas inte tillträde till Ekorren på någon grund som enligt vad ovan anförts innebär olaga diskriminering. Grunden är istället hans uppträdande i lokalen.

Ställningstagandet att inte låta AA vistas i Ekorren utgör inte myndighetsutövning. Vad AA anför om beslutsunderlag, delgivande av den drabbade och besvärshänvisning m.m. saknar därför relevans i detta sammanhang.

AA kommenterade remissvaret.

Bedömning

Som företrädare för det allmänna ska kommunen beakta allas likhet inför lagen samt iakttäta saklighet och opartiskhet. Kommunen har via en tjänsteman meddelat AA att denne inte äger tillträde till en butik, som i övrigt är öppen för allmänheten. Skälet till detta är att AA ska ha uppträtt våldsamt och ha försökt stjäla varor. Viss utredning kring detta har redovisats. Händelserna har däremot inte polisanmälts. AA bestrider det han anklagats för.

Det synes ha funnits grund för att avvisa AA vid de tillfällen då han ska ha uppträtt störande och då han misstänktes för att försöka stjäla varor. Kommunen har däremot inte redovisat någon godtagbar grund för att på obestämd tid förbjuda honom att besöka butiken. Ett sådant förbud skulle inte heller vara möjligt att rättsligt upprätthålla. Straffbestämmelsen om olaga intrång är inte tillämplig (se NJA 1995 s. 84; jfr även JO 2009/10 s. 436). Någon rätt att med stöd av reglerna om nödvärn hindra AA från att besöka butiken har inte heller funnits. Om AA önskat besöka butiken skulle kommunen med andra ord inte ha kunnat hindra honom från det.

Vad AA i övrigt anför föranleder inga uttalanden från min sida.